

การร้อยกรองและจัดทำหนังสือเล่มนี้

อุทิศ

เป็นถามพลี แต่บรรดาพระอรหันตสาวก

ของพระผู้มีพระภาคเจ้า

และ

เพื่อเป็นกำลังใจและแนวทาง แต่เพื่อนสัตว์ผู้ด้อยคนหมู่นี้

[๓]

ใจความสำคัญ

เป็นการรวบรวมเรื่อง อหังการใจจดใจจ่อ ในส่วนของปฏิจนสมุปบาทมาอย่างครบถ้วน เพื่อพหุที่จะศึกษาเรื่อง ปฏิจนสมุปบาท อย่างลึกซึ้งถึงที่สุด ให้สมกับพระพุทธรูปองค์ที่ว่า “ผู้ใดเห็นปฏิจนสมุปบาท ผู้นั้นเห็นธรรม, ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นศาสดา” ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว, นับเป็นสารเห็นพระพุทธรูปองค์ในภาษาธรรม ซึ่งเกื้อหนุนการบรรลุธรรมรศคณิพพาน เป็นอย่างยิ่ง.

- ผู้รวบรวม

มีเป้าหมายสำคัญ, ถ้าตีพิมพ์ธรรม อหังการใจจดใจจ่อ.

ปฏิจสนูปบาทจากพระโอบธุ

[๕]

อักษรย่อ

(เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่ยังไม่เข้าใจเรื่องอักษรย่อที่ไร้มายาแทนชื่อตัวอักษร ซึ่งเมื่อผู้ใดดูมาก)

มหาวิ. วิ.	มหาวิทยาลัย วินัยปิฎก	สตฺถก. อ.	สัตตกนิบาต อังกุตตรนิกาย
ภิกขุณี. วิ.	ภิกขุณีวินัยกั "	อฏฺฐก. อ.	อฏฺฐกนิบาต "
มหา. วิ.	มหาวิทยาลัย "	นวก. อ.	นวกนิบาต "
จุลล. วิ.	จุลลวิกั "	ทสก. อ.	ทสกนิบาต "
ปริวาร. วิ.	ปริวารวิกั "	เอกาทสก. อ.	เอกาทสกนิบาต "
สี. ท.	สีลขันธวิกั ทิสมนิกาย	ขุ. ขุ.	ขุททกปาฐะ ขุททกนิกาย
มหา. ท.	มหาวิทยาลัย "	ธ. ขุ.	ธัมมบท "
ปา. ท.	ปาฎิกวิกั "	อุ. ขุ.	อุทาน "
มุ. ม.	มุขปมณาสก มัชฌิมนิกาย	อิตฺต. ขุ.	อิตฺตวคค "
ม. ม.	มัชฌิมปมณาสก "	สุ. ขุ.	สุตตนิบาต "
อุปริ. ม.	อุปริปมณาสก "	วิมาน. ขุ.	วิมานวัตถุ "
สกา. ส.	สกาลวิกั สังยุตตนิกาย	เปต. ขุ.	เปตวัตถุ "
นิทาน. ส.	นิทานวิกั "	เถร. ขุ.	เถรคาถา "
ชนธ. ส.	ชนธาวารวิกั "	เถรี. ขุ.	เถรีคาถา "
สพ. ส.	สพายนวิกั "	ชา. ขุ.	ชาดก "
มหาวาร. ส.	มหาวารวิกั "	มหานิ. ขุ.	มหานิทเทศ "
เอก. อ.	เอกนิบาต อังกุตตรนิกาย	จุพน. ขุ.	จุพนิทเทศ "
ทุก. อ.	ทุกนิบาต "	ปฏิสม. ขุ.	ปฏิสมภิทามัคค "
ติก. อ.	ตีกนิบาต "	อปท. ขุ.	อปทาน "
จตุกก. อ.	จตุกกนิบาต "	พทุธว. ขุ.	พทุธวส "
ปญฺจก. อ.	ปญฺจกนิบาต "	จริยา. ขุ.	จริยาปิฎก "
ฉก. อ.	ฉกนิบาต "		

ตัวอย่างคำย่อ : ๑๔/๑๐๑/๒๔๕ ให้อ่านว่า ไตรปิฎก เล่มที่ ๑๔ หน้า ๑๐๑ บรรพที่ ๒๔๕
 ไตรปิฎก = ไตรปิฎกฉบับบาลีสยามรัฐ ฉบับอนุสรณ์รัชกาลที่ ๙ ชุดพิมพ์ครั้งแรก
 ท. = ทอณสย ปฏิเจ้า = ปฏิจอสุมบาท พุ. โอ. = พุทธประวัติจากพระโอษฐ์

คำปรารภ

เนื่องในการจัดพิมพ์หนังสือพุทธธรรมนิพนธ์ เรื่อง ปฏิจจนสมุปบาทจากพระโศขี

หนังสือเล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นด้วยเงินคอกผลของทุน “สภหิธรรมประคัลภ์” และเงินที่ได้รับคืนมาจากการจำหน่ายหนังสือชุดจากพระโศขีรูปร่างต่าง ๆ ที่จัดจำหน่ายในรูปเอกุศลเป็นกำไร เพื่อนำมาจัดพิมพ์หนังสือชุดนี้สืบต่อไป ตามระเบียบที่วางไว้เพื่อการนี้, เป็นการสร้างหนังสือชุดนี้ ขึ้นไว้ในพระพุทธศาสนา ตามที่เห็นว่ายังขาดอยู่, หวังว่าจะเป็นที่พอใจ และได้รับการอนุโมทนา จากท่านทั้งหลายโดยทั่วกัน.

หนังสือเล่มนี้ จัดเข้าในชุดพระไตรปิฎกแปลไทย เลขประจำเล่มอันกับ ๔ เป็นลำดับที่ ๒๘ แห่งการพิมพ์ออกในชุดธรรมนิพนธ์. เนื่องจากมีความหนา ๒ เท่าของหนังสือเล่มอื่น ๆ ราวที่จำหน่ายของส่วนนี้ก็จำหน่าย จึงเป็น ๒ เท่าของราวหนังสือเล่มอื่นในชุดเดียวกัน.

หนังสือเล่มนี้ จะช่วยให้คำบรรยายชุดโศขีสารัตถ์ธรรม เรื่อง “หลักปฏิบัติเพื่อการดับทุกข์” โดยย่อให้กระชับแห่งปฏิจจนสมุปบาทเกิดขึ้นได้” ซึ่งบรรยายเมื่อ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๔ มีประโยชน์ถึงที่สุด. ขอให้ผู้ศึกษา นำไปศึกษาประกอบกับคำบรรยายเรื่องนั้น. อีกทางหนึ่ง จะช่วยให้สำราญพระโศขีโดยสมบูรณ์ ในการที่จะศึกษาและปฏิบัติตามพระพุทธานุญาต ที่ว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นศตกาณฺฐ, ผู้ใดเห็นศตกาณฺฐ ผู้นั้นเห็นธรรม; ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นปฏิจจนสมุปบาท, ผู้ใดเห็นปฏิจจนสมุปบาท ผู้นั้นเห็นธรรม” ดังนี้. โดยที่แท้แล้ว เรื่องปฏิจจนสมุปบาท ก็คือเรื่องการเกิดและการดับแห่งความทุกข์ เป็นเรื่องหลักแท้ของพุทธศาสนาโดยตรง ซึ่งผู้ศึกษาจะทราบได้เองจากข้อความหลาย ๆ ตอน แห่งหนังสือเล่มนี้.

หนังสือเล่มนี้ พิมพ์ขึ้นด้วยทุน “สภหิธรรมประคัลภ์” ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น, คณะผู้จัดทำและจัดพิมพ์ ขออุทิศส่วนกุศลแก่ พระยาสิทธิธรรมประคัลภ์ ผู้ล่วงลับไปแล้วเป็นพิเศษ ซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ คงจะรู้สึกอนุโมทนา โดยทั่วกัน.

ธรรมทานมูลนิธิ

เจ้าพระราชา

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๑

แถลงการณ์คณะผู้จัดทำ.

หนังสือเล่มนี้ มีขนาดใหญ่พอที่จะสะท้อนความรู้สึกของผู้ที่ได้เห็นบ้าง ไม่มากนัก และทำให้คิดว่า เรื่องเกี่ยวกับปฏิวัติสยามนั้น ทำให้ใจผ่องใสมากอย่างนี้, และนี่จึงทำให้ฉันมาด้วยความประสงค์อย่างใดกัน, คณะผู้จัดทำ ขอแสดงให้ทราบดังต่อไปนี้ :-

ผู้ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ตลอดแล้ว จะเห็นได้ทันทีว่า ทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความทุกข์และความทุกข์ไปทั้งนั้น และเนื่องกับพระพุทธรูปที่ชื่อว่า "วิษณุ ๓.1 ก่อนหน้านั้นก็ บัณฑิต ตถาคตบัญญัติ (เพื่อการสอน) เฉพาะเรื่องความทุกข์ กับความดับแห่งทุกข์เท่านั้น" ทั้งนี้ ทั้งนั้นจึงเป็นอันว่า เป็นเรื่องพระองค์ทรงประสงค์ที่จะสั่งสอนนั่นเอง. ข้อที่พระองค์ตรัสว่า ธรรมที่ตรัสรู้ เท่ากับใบไม้ทั้งป่า แต่ที่นำมาสอนนั้นเท่ากับใบไม้กำมือเดียว นั้น โดยเหตุนี้แล้ว เรื่อง ปฏิวัติสยาม ทั้งหมดนี้ ก็คือใบไม้กำมือเดียว ดังที่กล่าวมานี้; เรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือ "อริยสัจโดยสมบูรณ์".

อีกประการหนึ่ง หวังทราบว่า เรื่องอันเกี่ยวกับปฏิวัติสยามเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ถูกต้องทั้ง จมอยู่ในพระไตรปิฎก ไม่มีใครคอยหยิบยกเอามาบอกกล่าวสั่งสอน รู้สึกเป็นที่น่าสลดใจ, เนื่องจากเห็นเรื่องที่เข้าใจยาก, แปลยาก แปลออกมาแล้วยังเข้าใจความไม่ค่อยจะได้ น่าเบื่อแก่การศึกษาในรูปแบบธรรมดา จึงถูกละเลยมองข้ามไปตลอดเวลา ทำให้จึงมีอยู่ในพระไตรปิฎกส่วนนี้ ไม่ค่อยมีใครสนใจ. ทั้งที่เป็นหัวใจของพุทธศาสนา ที่ทรงประสงค์ให้สนใจศึกษาในฐานะเป็น *จุดตั้งต้นของพระพรหมจริย* ดังที่ปรากฏอยู่ที่หน้า ๒๓๗ แห่งหนังสือเล่มนี้แล้ว.

การทำหนังสือเล่มนี้ เป็นงานหนักเกินไปสำหรับข้าพเจ้าผู้อยู่ในวัยชรา ที่จะทำตามลำพังผู้เดียวได้ แต่ก็ทำสำเร็จไปด้วยความช่วยเหลือร่วมมือของเพื่อนสหพรหมจารีผู้อยู่ในวัยหนุ่มช่วยเบ็ดเสร็จจนนำพระไตรปิฎกอย่างทั่วถึง เพื่อรวบรวมเอาข้อความที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้มา ให้ข้าพเจ้าคัดลอก ร้อยกรองและปรับปรุงสำนวนคำแปล เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ดังที่เห็นอยู่ในรูปแห่งหนังสือเล่มนี้. ท่านผู้ได้รับประโยชน์จากหนังสือนี้ จงไปชวนไมทานาและขอบคุณแก่ผู้ผู้เห็นแก่เนื้อเยื่อเหล่านี้ โดยเฉพาะ ธมมวิจิตรโก ภาณุ ซึ่งได้ช่วยเหลือมาตั้งแต่ต้น จนกระทั่งการทำสารบัญ และทำภาพนามุกรมท้ายเล่ม ด้วยเพื่อนร่วมงานอีกบางคน ในหน้าที่ที่สัมพันธ์กันฉบับ.

ข้าพเจ้ามีพระชนมายุว่า ขอให้อ่านว่า "อหิปปัจจยตา" และ "ปฏิวัติสยาม" ได้กลายมาเป็นคำที่ติดอยู่ที่ริมฝีปากของพุทธบริษัท ในการพูดประจำวัน สมกับที่เรื่องนี้เป็นทั้งเนื้อตัวและหัวใจของพระพุทธศาสนา หรือเป็นองค์สมเด็จพระศาสดา ที่จะต้องประทับอยู่กับพุทธบริษัททั้งหลาย หลังจากที่เราจะล่วงลับไปแล้วโดยพระวรกาย. ตลอดกาลนาน.

อ.ป. ในนามกองตำราแห่งคณะธรรมทาน

ไมกษพทาราม, ไซยา

๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๑

[๘]